

**Postanowienie z dnia 20 lipca 2001 r.**

**I PKN 100/01**

**W sprawie z powództwa nauczyciela o ustalenie, że jego umowny stosunek pracy przekształcił się w stosunek pracy z mianowania, wartość przedmiotu zaskarżenia - decydującą o dopuszczalności kasacji (art. 392<sup>1</sup> § 1 KPC) - określa się według reguł przewidzianych w art. 23<sup>1</sup> KPC.**

Sędzia SN: Katarzyna Gonera.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 20 lipca 2001 r. sprawy z powództwa Hanny W. przeciwko Szkole Podstawowej Specjalnej przy Sanatorium Rehabilitacyjnym dla Dzieci „P.” w Z.Ś. o uznanie mianowania, na skutek kasacji powódki od wyroku Sądu Okręgowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Świdnicy z dnia 7 września 2000 r. [...]

o d r z u c i ł kasację.

### **U z a s a d n i e n i e**

Sąd Okręgowy-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Świdnicy wyrokiem z 7 września 2000 r. oddalił apelację powódki Haliny W. od wyroku Sądu Rejonowego-Sądu Pracy w Wałbrzychu z 22 lutego 2000 r., którym oddalone zostało jej powództwo przeciwko pozwanej Szkole Podstawowej Specjalnej przy Sanatorium Rehabilitacyjnym dla Dzieci „P.” w Z.Ś. o ustalenie, że z mocy prawa stała się nauczycielem mianowanym. Sąd Rejonowy ponadto umorzył postępowanie w przedmiocie uznania przeniesienia powódki w stan nieczynny za bezzasadne, w związku z cofnięciem pozwu w tej części, lecz tego rozstrzygnięcia powódka nie skarżyła.

Kasację od wyroku Sądu Okręgowego „oraz poprzedzającego go wyroku Sądu Rejonowego w Wałbrzychu” złożył w imieniu powódki jej pełnomocnik, wnosząc o zmianę zaskarżonych wyroków oraz uwzględnienie powództwa przez ustalenie, że powódka nabyła mianowanie z mocy prawa lub o uchylenie zaskarżonych wyroków i przekazanie sprawy do ponownego rozpatrzenia przez Sąd pierwszej in-

stancji. Jako podstawy kasacji wskazano: 1) naruszenie prawa materialnego, a mianowicie art. 10 ust. 2 pkt 7 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela (Dz.U. Nr 3, poz. 19 ze zm., w brzmieniu obowiązującym do 6 sierpnia 1996 r.) oraz art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 14 czerwca 1996 r. o zmianie ustawy - Karta Nauczyciela (Dz.U. Nr 87, poz. 396), 2) naruszenie zasad postępowania - art. 213 § 2 KPC, 3) niewyjaśnienie wszystkich okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy i inne uchybienia procesowe, które miały wpływ na wynik sprawy. Wartość przedmiotu zaskarżenia oznaczono na kwotę 5.043,30 zł wyliczoną za okres trzymiesięcznego wynagrodzenia powódki po 1.681,10 zł za każdy miesiąc.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zaskarżony wyrok został wydany 7 września 2000 r., a zatem do złożenia i rozpoznania kasacji mają zastosowanie przepisy Kodeksu postępowania cywilnego w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 24 maja 2000 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego, ustawy o zastawie rejestrowym i rejestrze zastawów, ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych oraz ustawy o komornikach sądowych i egzekucji (Dz.U. Nr 48, poz. 554), która weszła w życie z dniem 1 lipca 2000 r.

Zgodnie z art. 392<sup>1</sup> § 1 KPC kasacja nie przysługuje w sprawach o prawa majątkowe, w których wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż dziesięć tysięcy złotych. W rozpoznawanej sprawie mamy do czynienia z żądaniem, którego przedmiotem jest prawo majątkowe, chodzi bowiem o ustalenie rodzaju (charakteru) zatrudnienia powódki na stanowisku nauczyciela, w szczególności o ustalenie, że jej umowny stosunek pracy przekształcił się z mocy prawa w stosunek pracy z mianowania. Ocena dopuszczalności kasacji powinna być zatem dokonana również z punktu widzenia wartości przedmiotu zaskarżenia. Skarżąca oznaczyła w kasacji tę wartość na kwotę niższą niż dziesięć tysięcy złotych. Nie wpływa to jednak na ocenę dopuszczalności kasacji, ponieważ jest to oznaczenie błędne. Sąd, do którego wniesiono kasację, jest zobowiązany do kontroli jej dopuszczalności, w związku z czym może (na podstawie art. 25 § 1 KPC w związku z art. 392<sup>1</sup> § 1 KPC) z urzędu sprawdzić podaną wartość przedmiotu zaskarżenia (por. postanowienie SN z dnia 2 kwietnia 1998 r., II UZ 24/98, OSNAPIUS 1999 nr 8, poz. 291). Sąd Okręgowy nie dokonał formalnego sprawdzenia wartości przedmiotu zaskarżenia, jednak nadanie biegu kasacji (przedstawienie kasacji Sądowi Najwyższemu) - zamiast jej odrzucenia ze

względu na ewentualną niedopuszczalność z punktu widzenia przesłanek określonych w art. 392<sup>1</sup> § 1 KPC - oznacza w istocie, że Sąd ten uznał, iż wartość przedmiotu zaskarżenia została wskazana przez powódkę w sposób niewadliwy, nie mogła być zatem podstawą oceny dopuszczalności kasacji. Prawidłowo oznaczona wartość przedmiotu zaskarżenia - stosownie do reguł wynikających z art. 23<sup>1</sup> KPC - prowadzić musi do wniosku, że w rozpoznawanej sprawie kasacja jest dopuszczalna ze względu na tę wartość, ponieważ jest ona wyższa niż dziesięć tysięcy złotych, skoro miesięczne wynagrodzenie powódki, stanowiące podstawę ustalenia tej wartości, wynosiło 1.681,10 zł.

Kasacja jest jednak niedopuszczalna z innych przyczyn, z powodu których została ostatecznie odrzucona przez Sąd Najwyższy.

Zgodnie z art. 393 § 1 KPC w nowym brzmieniu, Sąd Najwyższy, z zastrzeżeniem wyjątków przewidzianych w § 2, może odmówić przyjęcia kasacji do rozpoznania, jeżeli w sprawie nie występuje istotne zagadnienie prawne, nie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów albo gdy kasacja jest oczywiście bezzasadna, zaś stosownie do przepisu art. 393<sup>3</sup> § 1 KPC, kasacja - obok oznaczenia zaskarżonego orzeczenia ze wskazaniem zakresu zaskarżenia, przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia oraz wniosku o uchylenie lub zmianę orzeczenia z oznaczeniem zakresu uchylenia lub zmiany - powinna zawierać także przedstawienie okoliczności uzasadniających jej rozpoznanie (art. 393<sup>3</sup> § 1 pkt 3 KPC). Ten nowy wymóg wiąże się z tzw. przedsądem, polegającym między innymi na możliwości odmowy przyjęcia kasacji do rozpoznania (art. 393 KPC w związku z art. 393<sup>7</sup> § 1 KPC). Właśnie z uwagi na ten nowy sposób zakończenia postępowania kasacyjnego, kolidujący z intencją strony skarżącej, nadano obowiązкови z art. 393<sup>3</sup> § 1 pkt 3 KPC walor zrównany z obowiązkiem przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (art. 393<sup>3</sup> § 1 pkt 2 KPC).

Już na tle poprzednio obowiązującego stanu normatywnego (art. 393<sup>3</sup> KPC) orzecznictwo odróżniało wymogi formalne kasacji przewidziane dla wszystkich pism procesowych od szczególnych wymagań odnoszących się tylko do tego środka odwoławczego, decydujących o jego charakterze. Niespełnienie tych drugich wymagań (co do oznaczenia zaskarżonego orzeczenia, przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia oraz wniosku kasacyjnego) nie podlegało sanacji i powodowało odrzucenie *a limine* takiej kasacji jako niedopuszczalnej (por. orzeczenia Sądu Najwyższe-

go: z dnia 11 marca 1997 r., III CKN 13/97, OSNC 1997 z. 8, poz. 114; z dnia 7 kwietnia 1997 r., III CKN 29/97, OSNC 1997 z. 6-7, poz. 96; z dnia 3 kwietnia 1997 r., I PKN 57/97, OSNAPiUS nr 24, poz. 495; z dnia 16 października 1997 r., II CKN 404/97, OSNC 1998 z. 4, poz. 59; z dnia 21 marca 2000 r., II CKN 711/00, OSNC 2000 z. 7-8, poz. 115).

Po nowelizacji, przedstawiona dwoistość wymagań stawianych kasacji znalazła wyraźne potwierdzenie normatywne w art. 393<sup>3</sup> KPC. Mianowicie, w paragrafie pierwszym tego przepisu skatalogowane zostały wymagania dotyczące tylko kasacji jako szczególnego środka odwoławczego, z podkreśleniem ich rangi, natomiast paragraf drugi objął wymagania stawiane kasacji jako pismu procesowemu (art. 126 - 128 KPC), podlegające uzupełnieniu w trybie przewidzianym dla pism procesowych (art. 130 § 1 KPC), tyle że pod rygorem odrzucenia, a nie zwrotu pisma. Z przedstawionych przyczyn nie może być wątpliwości co do tego, że niedomogi przy kreowaniu istotnych cech kasacji, określonych w art. 393<sup>3</sup> § 1 KPC, nie podlegają uzupełnieniu, a kasacja dotknięta takim nieusuwalnym brakiem podlega odrzuceniu.

Nie jest spełnieniem wymogu z art. 393<sup>3</sup> § 1 pkt 3 KPC odwołanie się przez skarżącego do uzasadnienia podstaw kasacyjnych, bez wyraźnego przedstawienia okoliczności wskazanych w art. 393 KPC (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2000 r., V CKN 1780/00, OSNC 2001 z. 3, poz. 52). Nie są to bowiem obowiązki tożsame, co wynika z jednoznacznej treści ustawy (art. 393<sup>3</sup> § 1 pkt 2 i 3 KPC), wskazującej na odmienny przedmiot regulacji. Jakkolwiek argumentacja strony skarżącej może się w obu sytuacjach częściowo pokrywać, to przyjęcie kasacji do rozpoznania następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, gdyż tylko one decydują o wyniku przedsądu.

Zważywszy, że wstępne badanie kasacji odbywa się przed jej rozpoznaniem, a więc przed podjęciem oceny, czy przytoczone w kasacji podstawy są usprawiedliwione (art. 393<sup>11</sup> - art. 393<sup>13</sup> KPC), należy dojść do wniosku, iż Sąd Najwyższy powinien dysponować także tymi argumentami strony skarżącej, które - jej zdaniem - uzasadniają przyjęcie kasacji do rozpoznania. Bez tych argumentów, nawiązujących wprost do treści art. 393 KPC, kasacja byłaby środkiem odwoławczym niepełnym, a selekcja wnoszonych kasacji, dokonywana przez Sąd Najwyższy w ramach badania wstępnego - dowolna.

Kasacja wniesiona w rozpoznawanej sprawie nie zawiera przedstawienia okoliczności uzasadniających jej rozpoznanie, a więc dotknięta jest istotnym brakiem

konstrukcyjnym. Tego rodzaju brak - jak trafnie wskazał Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 9 listopada 2000 r., II CKN 1385/00 (OSNC 2001 z. 3, poz. 51) - powoduje odrzucenie kasacji *a limine*. Należało więc orzec jak w sentencji na podstawie art. 393<sup>7</sup> § 2 KPC.

=====